

IGOR GJADROV

80 godina glazbenih i izvanglazbenih događanja

Prilozi za (auto)biografiju

Dječji zbor „Proljeće“ na Činovničkoj livadi na Sljemenu, prigodom ljetnog odmora u Đačkom domu (ljetno 1943.). Zbor su snimila i intervjuirala braća Fuis, a reportaža „Raspjevano proljeće“ izašla je u jednom ilustriranom tjedniku s potpisom „A. Fuis“. To je možda jedna od posljednjih reportaža pod tim imenom jer je poznatiji brat Franjo Matija Fuis (FraMaFu) u listopadu 1943. godine s aerodroma Borongaj odletio u partizane i poginuo kod Plitvičkih jezera pri padu tog aviona.

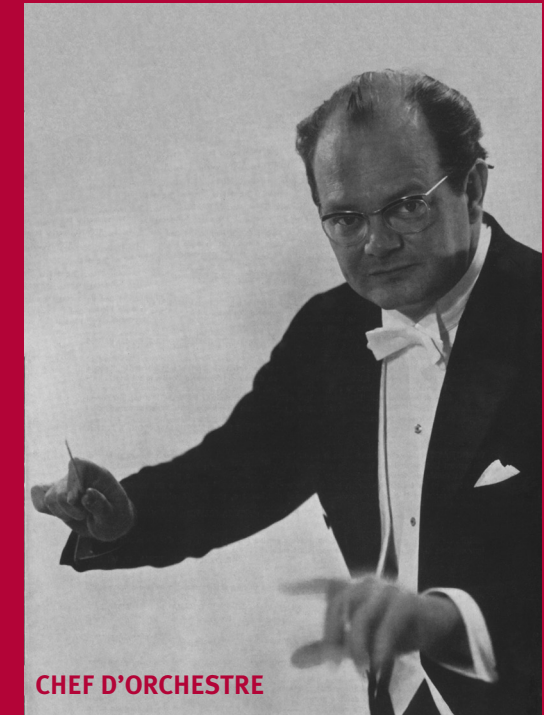

IGOR GJADROV

80 godina glazbenih i izvanglazbenih događanja

Prilozi za (auto)biografiju

*Nakladnik i urednik Jakša Zlatar
Zagreb, 2012.*

Jedan od najznačajnijih hrvatskih dirigenata koji su obilježili 20. stoljeće, te se zlatnim slovima upisali u povijest hrvatske glazbe, nedvojbeno je I. Gjadrov (Split, 1929.). Gotovo svi istaknuti hrvatski glazbeni umjetnici nastupili su s njim ili im je bio profesor. Stoga se može reći da su „Osamdeset godina glazbenih i izvanglazbenih događanja“, kako i podnaslov kaže, tek ‘Prilozi za (auto)biografiju’.

Glazbeni korijeni stare šibenske obitelji Gjadrov, koji potvrđuju i visoku razinu i kvalitetu glazbenog života u Šibeniku, predstavljaju predak Augustin, utemeljitelj Šibenske narodne glazbe, i kanonik Tom, orguljaš šibenske katedrale, dok je Igorova majka Marica učila klavir kod J. Hatzea.

Gjadrov je dirigiranje završio kod M. Horvata 1953. te magistrirao u Rimu kod F. Previtalija. Slijedi niz pedantno zabilježenih impresivnih brojki: u 55 godina dirigirao je 1081 koncert, repertoar mu sadrži 1371 djelo, primio je preko 60 nagrada te pratio 742 solista-glazbenika. Kao pedagog na Muzičkoj akademiji djelovao je od 1958.-1999. Bio je pročelnik Odsjeka za dirigiranje, prodekan u tri i dekan u dva mandata te prorektor Zagrebačkog sveučilišta. U njegovom su razredu studirali mahom svi današnji istaknuti hrvatski dirigenti, među kojima V. Šutej, Z. Juranić, M. Tarbuk, S. Britvić, T. Uhlík, L. Voltolini, H. Zlodre, T. Fačini, R. Homen, I. Lipanović, T. Bilić, I. Repušić i dr. Objavio je knjigu „Umijeće dirigiranja“ 2002, snimio je desetke zvučnih zapisa te je tijekom cijele umjetničke i pedagoške karijere djelovao u brojnim umjetničkim udrugama, ocjenjivačkim sudovima, povjerenstvima.

U svojoj (auto)biografiji Gjadrov, nakon osobnih podataka, opisuje prve korake i studij te brojne zanimljive i neobične zgode iz vremena Kraljevine Jugoslavije, NDH, poraća i novije povijesti, sve do današnjih dana. Živeći u četirima državama, on pamti brojne presudne povijesne trenutke: potpisivanje Sporazuma Cvetković-Maček, Trojnog pakta, 2. svjetski rat... Svjedoči o iznimnim dosezima HNK za vrijeme NDH, a pod ravnanjem L. pl. Matačića i B. Klobučara. Niz iznimno zanimljivih anegdota i životnih priča obilježile su i početke njegova glazbenog školovanja. Nižu se imena najvrjednijih glazbenika i pedagoga toga vremena, koji su oblikovali i mladog Gjadrova, S. Modrijan, dirigent dječjeg zbora „Proljeće“, u kojem je tada dječak Igor pjevao i kojim je prvi puta dirigirao (slika zbora na ovom letku!), pamti prvi nastup u HGZ-u 1942., te dolazak F. Zauna u Zagreb koji je značio utemeljenje „Zagrebačke dirigentske škole“.

U poglavlju „Profesionalno, po desetljećima“ nižu se pedantno i sistematično najvažniji koncerti te vrijedne bilješke i sjećanja o njima. Primjerice, nakon prijamnog ispita u Rimu, kojeg je jedini od šest kandidata položio, članovi orkestra su ga pitali: „Vi ste studirali u Beču, Berlinu, Parizu...“, „Ne, u Zagrebu.“ „U Zagrebu?! A ima li Zagreb muzičku školu?“ „Ima, od 1829.“ Godine 1963. pratio je slavnog violinistu H. Szeringa u Zagrebu, a 1971. velikog pijanista S. Richeira u Dubrovniku.

Opisujući svoje pedagoško djelovanje Gjadrov ističe kako je započeo raditi 1952. kao student na Gradskoj muzičkoj školi (danas škola P. Markovca), te konstatira kako je i nakon 60 godina ta škola još uvijek u zgradi sa stanarima, a polazi je i njegova unuka na istoj lokaciji. Ističe znakovit podatak da je zadnja zgrada koja je u Zagrebu sagrađena za potrebe muzičke nastave napravljena za vrijeme bana Khuen-Hedervarya, a to je HGZ i Muzička škola V. Lisinskog u Gundulićevoj.

Posebno važno mjesto u njegovu djelovanju ima rad s mladima i u amaterizmu. Dirigirao je svim važnijim projektima Zbora i Orkestra Muzičke akademije, primjerice „Muka po Ivanu“ 1985, potom Beethovenova 9. simfonija 1987., te projekt „Mozart nedjeljom“ kojim je obilježena 200. obljetnica Mozartove smrti u ratnoj 1991, kada su se koncerti, zbog uzbuna i sigurnosti, izvodili kao matineje. Osim niza Mozartovih skladbi tada je izveden i „Requiem“ (kasnije snimljen i na nosač zvuka). Händelovim oratorijem „Mesija“ iz 2000. završio je ciklus nastupa s Muzičkom akademijom. Također, dirigirao je finalima velikih natjecanja i završnim koncertima na kojima su se natjecali mladi, studenti i profesionalci. S mladima je radio i u Grožnjanu, te vodio Vojvođansku filharmoniju koja je također mladim instrumentalistima i dirigentima dala mogućnost stjecanja iskustva.

Nemjerljiv doprinos dao je Društvenom orkestru HGZ-a koji je vodio punih 48 godina. Veliku povezanost s HGZ-om Gjadrov ističe riječima: „HGZ prva je ustanova takvog tipa u ovom dijelu Europe, s prvim koncertom održanim 18. travnja 1827. a s Glazbenom školom od 1829.

Osnovna djelatnost bila je njegovanje amaterizma i poticanje svih oblika muziciranja. Izgradnjom dviju najljepših baroknih dvorana HGZ je postao svojevrsno glazbeno središte Zagreba i svima nama autoritet u postizanju cilja. Poslijeratne 1945. pokušalo ga se ukinuti uz poznate floskule o nepotrebnom građanskom okupljanju, ali ipak nije uspjelo“.

„Na kraju balade“ Gjadrov ističe svoje hobije: zaljubljenik je u vlakove (u kojima je naučio i mnoge partiture), u planinarenje i povijest, želeći u njoj pronaći uzroke svemu što se događa na našim prostorima. Čitatelju ne može promaknuti njegov vrijedan zapis i promišljanje o današnjem stanju u glazbi, u kojemu ističe: „Jer glazba s velikim G...najljepša je i najuzvišenija od svih vrijednosti.“ I sâm Gjadrov ističe osjećaj zadovoljstva i ponosa učinjenim, jer uistinu, najveća je životna vrijednost, okrenuti se iza sebe i uvidjeti da je životna knjiga potpuno ispunjena. Ne, Gjadrov nije, kako skromno kaže, utkao tek „sitni kamenčić u mozaik naše kulture“, nego je jedan od kamena temeljaca, stijena, na koju će se nadovezivati, nadograđivati i oslanjati svi oni koji od njega uče i nasljeđuju ga.

Dodatak knjizi čini impresivan i pedantan popis repertoara, snimljenih djela hrvatskih skladatelja te izbor iz novinskih članaka i kritika. Premda mu je bilo sugerirano da djeluje u inozemstvu, vratio se u Zagreb, sa životnim motom: „Što imaš u sebi, to ti nitko ne može oduzeti.“, kao i „Ostajem pri beskompromisnom služenju glazbi, velikom umjetničkom, pedagoškom utjecaju na ljudski rod. I tu poruku šaljem svim mojim studentima, kolegama, ljubiteljima i javnosti.“

Eva KIRCHMAYER BILIĆ